

Ministarstvo javne uprave

Projekat "Resursni centar za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori"
finansira Evropska unija, kofinansira Ministarstvo javne uprave i sprovodi CRNVO.

Stavovi građana Crne Gore o nevladinim organizacijama

Istraživanje sproveo Ipsos Strategic Marketing.

Stavovi građana Crne Gore o nevladinim organizacijama

Ipsos Strategic Marketing za:
Centar za razvoj nevladinih organizacija

NAZIV PUBLIKACIJE:

Stavovi građana Crne Gore o nevladinim organizacijama

IZDAVAČ:

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)

Ul. Atinska 54, Podgorica

Tel/fax: 020/2019 120,0 219 121, 219 122, 219 123

E-mail: crnvo@crnvo.me

Veb sajt: www.crnvo.me

ZA IZDAVAČA:

Ana Novaković

KOMPJUTERSKA PRIPREMA I PRELOM ZA ŠTAMPU:

Copy Center

ŠTAMPA:

Studio Mouse

GODINA IZDANJA:

2020

MJESTO IZDANJA:

Podgorica

TIRAŽ:

100

Ministarstvo javne uprave

RESURSNICENTAR
Centar za razvoj nevladinih organizacija

Ovaj izvještaj pripremljen je u okviru projekta Resursni centar za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori koji sprovodi Centar za razvoj nevladinih organizacija u partnerstvu sa: NVO Bjelopoljski demokratski centar, NVO Bonum, NVO Nada i NVO Novi horizont. Projekat finansira Evropska unija a kofinansira Ministarstvo javne uprave. Sadržaj ovog izvještaja je isključiva odgovornost Centra za razvoj nevladinih organizacija i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije i Ministarstva javne uprave.

SADRŽAJ

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	9
UVOD	13
REZULTATI ISTRAŽIVANJA	15
Prepoznatljivost rada nevladinih organizacija	15
Stavovi i povjerenje u nevladine organizacije	18
Percepcija finansiranja nevladinih organizacija	24
Potrebe građana i angažovanost nevladinih organizacija.....	28
KLJUČNI NALAZI.....	37

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Anketa licem-u-lice je vjerovatno jedan od najpopularnijih i najstarijih metoda anketnog prikupljanja podataka. Karakteristično kod ankete licem-u-lice je fizičko prisustvo anketara u domaćinstvu ispitanika kako bi postavljao pitanja i pomagao ispitanicima da na njih odgovore. Prisustvo anketara dovodi do lakšeg uspostavljanja povjerenja, što je posebno bitno kod studija u okviru kojih se istražuju osjetljive teme. Ovaj metod prikupljanja podataka je još uvijek najbolji kada se želi minimizirati broj neodgovora i maksimizirati kvalitet prikupljenih podataka. Osim toga, kod intervjua licem-u-lice mogu da se koriste vizuelna pomagala (npr. takozvane kartice ili audio-vizuelni testni materijal) kako bi se pomoglo ispitaniku prilikom odgovaranja.

Tako, anketa na opštoj populaciji u ovoj studiji sprovedena je korišćenjem metoda licem-u-lice, na reprezentativnom uzorku građana Crne Gore starih 18 i više godina. Drugim riječima, istraživanjem su obuhvaćeni građani na cjelokupnoj teritoriji zemlje, odnosno, kako oni koji žive u gradovima tako i stanovništvo seoskih naselja, oba pola, različite starosne dobi, obrazovnog i materijalnog statusa, sa ciljem da struktura uzorka vjerno odražava strukturu ukupne populacije. Realizovani uzorak od 1016 ispitanika uključio je građane i građanke u srazmjeri kakva postoji u populaciji. Veličina realizovanog uzorka obezbijedila je dobijanje pouzdanih ocjena mjerenih indikatora (stavovi, opažanja, navike u ponašanju) kako za mušku tako i za žensku subpopulaciju. Pored toga, realizovana veličina i struktura uzorka omogućila je dobijanje pouzdanih rezultata i na nivou regiona, tipa naselja i nacionalnosti.

Sprovođenjem kvantitativnog¹ istraživanja omogućeno je tačno mjerenje i kvantifikovanje relevantnih indikatora za različite ciljne grupe ili segmente populacije. Pored toga, ovakvo kvantitativno istraživanje realizovano na reprezentativnom uzorku, a u skladu sa procedurama za planiranje i realizovanje uzorka omogućilo je i generalizaciju dobijenih rezultata na cjelokupnu populaciju. Tako možemo reći sa da rezultati istraživanja na temu stavovi građana Crne Gore o nevladinim organizacijama, dobijeni na slučajnom reprezentativnom uzorku, odražavaju stanje u cijeloj populaciji; figurativno govoreći, dobijeni rezultati su odraz mišljenja građana Crne Gore a ne "ispitanika".

Kada je riječ o tehničkim detaljima sprovođenja ovog tipa istraživanja, potrebno je naglasiti da je uzorak po svojim tehničkim karakteristikama i principima uzorkovanja troetajni, stratifikovani slučajni uzorak. Uzorački okvir čine teritorije biračkih mjesta. Stratifikacija je vršena po regionu i tipu naselja, a tri etape, koje obezbjeđuju slučajnost uzorka, predstavljaju: izbor uzoračkih jedinica, odnosno teritorija biračkih mjesta uključenih u istraživanje (vjerovatnoća izbora proporcionalna veličini biračkog mjesta izražene preko broja upisanih birača), izbor domaćinstva (korišćenja tzv. tehnika slučajnog koraka, ili engl. Random Route) i izbor ispitanika (korišćene Kišove tablice).

¹ U društvenim naukama kvantitativno istraživanje je sistematsko, empirijsko istraživanje društvenih fenomena pomoću statističkih, matematičkih ili kompjuterskih tehnika. Cilj kvantitativnog istraživanja je da se razviju i koriste matematički modeli, teorije i/ili hipoteze koji se odnose na ispitivani fenomen. Proces mjerenja je ključni za kvantitativno istraživanje jer obezbjeđuje fundamentalnu vezu između empirijskog posmatranja i matematičkog izraza kvantitativnih veza.

Lokacija	Crna Gora
Datum prikupljanja podataka	Od 1. do 10. oktobra 2019.
Metod prikupljanja podataka	Istraživanje „licem- u-lice“ u domaćinstvu ispitanika, CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing)
Uzorački univerzum	Populacija Crne Gore, 18+
Statistička dokumentacija korišćena za dizajn uzorka	Popis 2011. godine
Uzorački okvir	Teritorije biračkih mjesta (približne veličine popisnih jedinica) u okviru stratuma definisanih prema regionu i tipu naselja (urban i rural) Obrazloženje: Teritorije biračkih mjesta obezbjeđuju najpouzdaniji odabir uzorka zbog činjenice da su podaci za ove jedinice najkompletniji i najažurniji kojima se trenutno raspolaže.
Tip uzorka	Troetačni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija, cilj i metod	Prvi nivo stratifikacije: region
	Drugi nivo stratifikacije: urbana i ruralna naselja Cilj: Optimizacija uzoračkog plana i smanjenje uzoračke greške Alokacija uzorka po stratumima je proporcionalna veličini stratuma (broj građana 18+).
Definicija urban/ rural	Podjela naselja na urbana i ruralna se zasniva na administrativnim odlukama. Pored poljoprivrednih područja (koja su sva okarakterisana kao ruralna), administrativna podjela naselja na urbana i ruralna se zasniva na nekoliko kombinovanih kriterijuma: broj stanovnika u naselju, infrastruktura, prisustvo/broj škola (osnovnih, srednjih, fakulteta), prisustvo/broj zdravstvenih ustanova i dr. Tako, administrativna podjela naselja na urbana i ruralna nije u potpunosti proizvoljna, ali nije ni zasnovana na kriterijumima koji omogućavaju jasnu definiciju urbanih i ruralnih sredina.

Definicija, broj i metod selekcije - PSU, SSU, TSU	PSU – Teritorija biračkog mjesta Definicija: Teritorija biračkog mjesta je definisana prema biračkom spisku, obuhvata adrese na kojima žive birači koji glasaju na zadatom biračkom mjestu. Obično obuhvata nekoliko susjednih ulica; prosječna veličina teritorije biračkog mjesta je 200 domaćinstava, sa izuzecima naselja koja imaju više od 300 domaćinstava koji su definisani kao jedna jedinica. Tip uzorkovanja PSU: Vjerovatnoća proporcionalna veličini Metod odabira: Lahirijev (kumulativni) SSU - Domaćinstvo Definicija: Jedno domaćinstvo obuhvata ljude koji žive u istom prostoru i dijele troškove za hranu Tip uzorkovanja SSU: Prosto slučajno uzorkovanje bez zamjene Metod odabira: Sistematski uzorak sa slučajnim odabirom početne tačke i jednakim korakom TSU – Ispitanik Definicija: Punoljetni član domaćinstva Tip uzorkovanja ispitanika: Prosto slučajno uzorkovanje bez zamjene Metod odabira: Slučajan odabir ispitanika uzrasta preko 18 godina
	Veličina uzorka 1016 ispitanika
	±1.4% za pojave sa incidencom od 5% ±2.9% za pojave sa incidencom od 25% ±3.3% za pojave sa incidencom od 50% (marginalna greška)
	Kontrola Kontrola terenskog rada je obavljena ponovnim kontaktiranjem minimum 10% ispitanika. Ipsos Strategic Marketing koristi SM-S, program za anketiranje i unos podataka, tako da je tokom anketiranja/unosa podataka obavljena i 100% logička kontrola.

UVOD

Na sljedećim stranama, čitaocu se nudi pregled ključnih nalaza istraživanja javnog mnjenja „Stavovi građana Crne Gore o nevladinim organizacijama“, koje je sprovedla agencija **Ipsos Strategic Marketing** na reprezentativnom uzroku populacije punoljetnih u Crnoj Gori (n=1016) od 1. do 10. oktobra 2019. godine.

Sadržaj izvještaja pruža uvid u stavove građana o nevladinim organizacijama u periodu od 7 godina. U tu svrhu, izvještaj nudi poređenje rezultata iz 2019. godine sa rezultatima iz prethodna dva talasa (sprovedena 2015. odnosno 2012. godine) gdje god je to moguće.

Ovo istraživanje jedna je od aktivnosti projekta *Resursni centar za organizacije civilnog društva u Crnoj Gori* koji sprovodi *Centar za razvoj nevladinih organizacija* (CRNVO) u partnerstvu sa NVO *Bonum* iz Pljevalja, NVO *Nada* iz Herceg Novog, NVO *Novi horizont* iz Ulcinja i NVO *Bjelopoljski demokratski centar*. **Projekat finansira Evropska unija, a kofinansira Ministarstvo javne uprave.**

Opšti cilj Resursnog centra je *Oснаžene organizacije civilnog društva koje aktivno doprinose razvoju participativne demokratije u Crnoj Gori*. Dok je specifični cilj RC-a *Poboljšati kapacitete organizacija civilnog društva kako bi bili efikasni, odgovorni i nezavisni akteri i doprinijeti kreiranju okruženja koje pogoduje razvoj civilnog društva*.

Stavovi i mišljenja iznijeti u ovom istraživanju ne moraju se obavezno poklapati sa stavovima i mišljenjima partnera u Projektu.

Svi pojmovi u ovom izvještaju navedeni u muškom rodu odnose se na iste pojmove u ženskom rodu.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Prepoznatljivost rada nevladinih organizacija

Termini nevladine organizacije i organizacije civilnog društva ne percepiraju se sasvim jednako. Drugi termin generiše manje negativnih asocijacija, ali treba imati u vidu da je i značajno manje poznat od prvog. Najpoznatija NVO je MANS na čelu sa Vanjom Čalović, a većina građana nije nikada imala kontakt sa nevladinim sektorom. Razlog tome može biti nedovoljna zastupljenost NVO u medijima.

Kod građana Crne Gore, termini “nevladine organizacije” i “organizacije civilnog društva” podstiču slične, ali ne potpuno iste asocijacije.

U oba slučaja se kao najčešća reakcija javlja borba za pravdu i ljudska prava, s tim što ovu vrstu aktivnosti duplo više građana vezuje za NVO. Razlike se uočavaju i pri navođenju konkretnih ličnosti/organizacija. Tako, Vanju Čalović i Mrežu za afirmaciju nevladinog sektora, 8% građana povezuje sa nevladinim organizacijama, a svega 1% sa organizacijama civilnog društva.

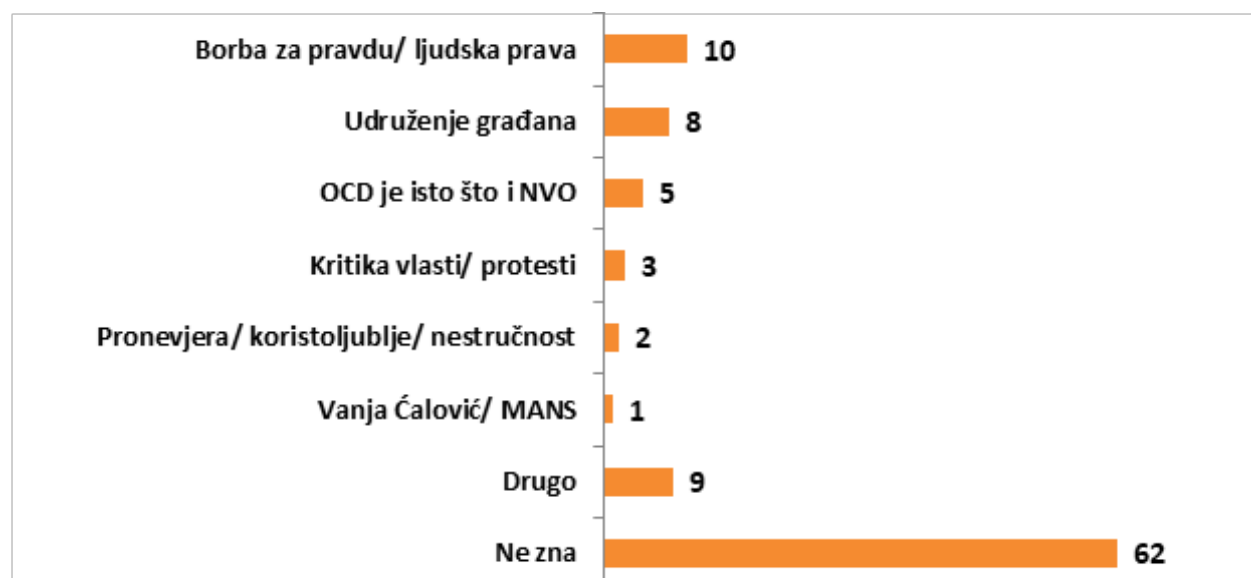
S druge strane, očekivano je da kao poznatiji, termin „nevladine organizacije“ generiše i više negativnih asocijacija, pa tako 12% građana sumnja u stručnost i dobre namjere NVO (2% u slučaju OCD).

Konačno, građani češće povezuju organizacije civilnog društva sa nevladinim organizacijama nego obrnuto.

Grafikon 1: Šta Vam prvo pada na pamet kada pomislite na nevladine organizacije?
 Baza: Ukupna ciljna populacija; - spontani odgovori, prvi pomenuti

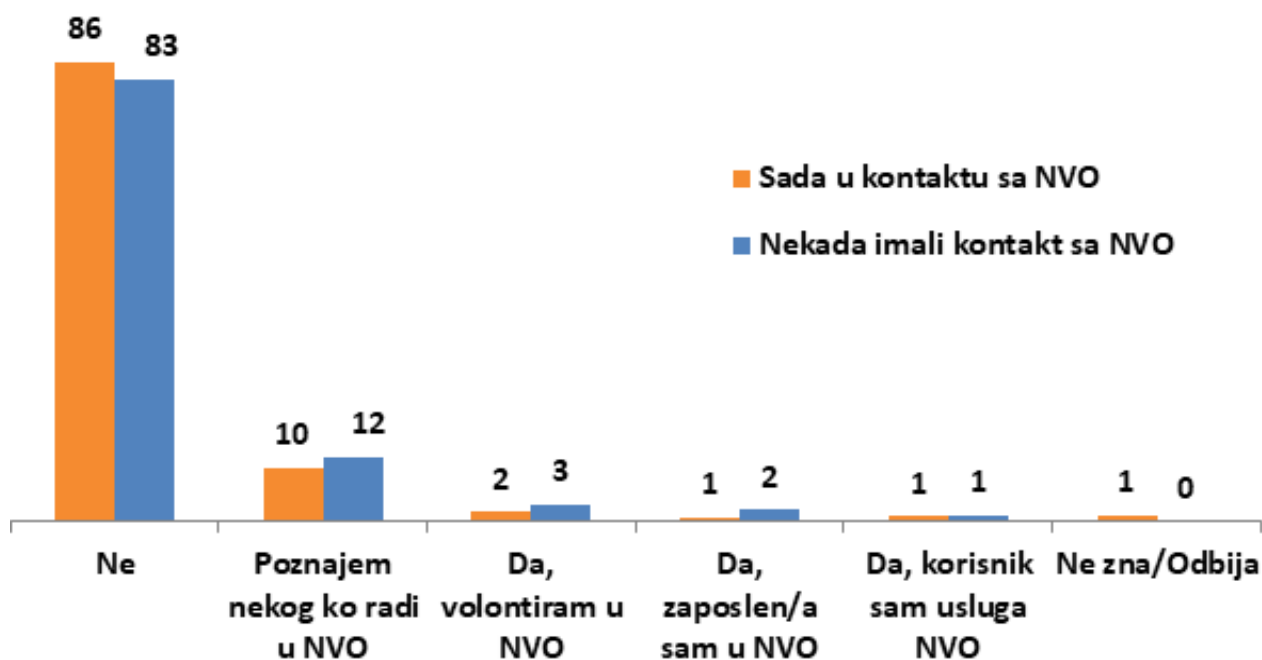

Grafikon 2: Šta Vam prvo pada na pamet kada pomislite na organizacije civilnog društva?
 Baza: Ukupna ciljna populacija; - spontani odgovor, prvi pomenuti

Grafikon 3: Da li ste sada, u ovom trenutku, u bilo kakvom kontaktu sa nekom nevladinom organizacijom? / Da li ste nekad imali kontakt sa nekom nevladinom organizacijom?

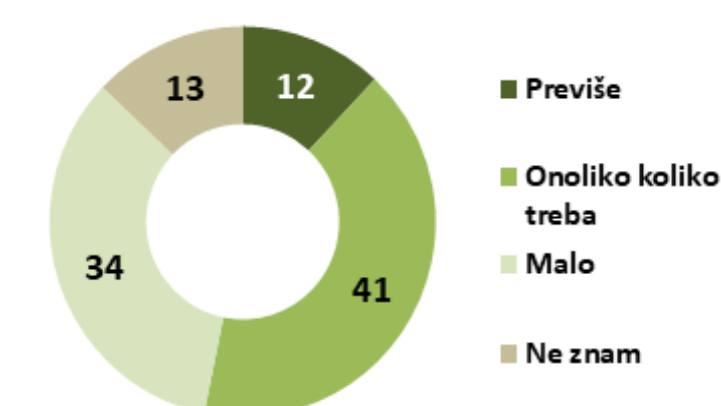
Baza: Ukupna ciljna populacija; - Višestruki odgovori

Četiri od deset ispitanika smatra da je medijska praćenost rada nevladinog sektora adekvatna; 1/3 vjeruje da mediji njegov rad ne prate u dovoljnoj mjeri, a 12% smatra da je medijsko prisustvo NVO prenatraglašeno. Među onima koji medijsku praćenost ocjenjuju nedovoljnom, po brojnosti se ističu visoko obrazovani i oni čiji su poznanici zaposleni u NVO. Kao i u prethodnom pitanju, statistički značajne razlike sa istraživanjem iz 2015. godine nijesu uočene.

Grafikon 4: Po Vašem mišljenju, u kojoj mjeri mediji prate aktivnosti NVO?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Stavovi i povjerenje u nevladine organizacije

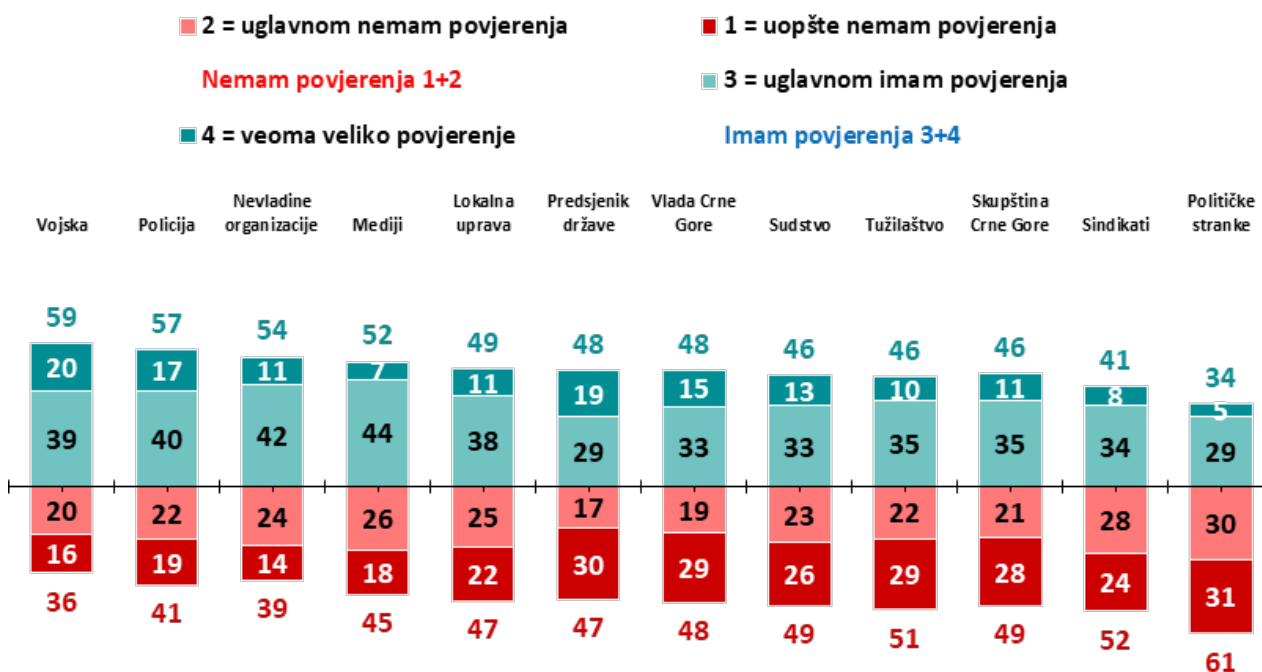
Povjerenje u NVO ima više od polovine građana Crne Gore. Najveći broj građana ih smatra dobrim vidom organizovanja koji služe opštem interesu. Međutim, natpolovičan broj, takođe, u njima vidi sredstvo za ličnu korist pojedinaca. Većina ih dijeli na pristalice i oponente vlasti, a svoj stav uglavnom formiraju na osnovu njihovih aktivnosti i programa.

Čini se da su svojim djelovanjem u protekle četiri godine, nevladine organizacije zavrijedile značajno veće povjerenje crnogorske javnosti nego 2015. godine (54% prema 47%). Sličan trend bilježe i mediji – 52% prema 44%.

Uzimajući u obzir sve navedene institucije, iako manje nego u prethodnom talasu, građani i dalje najviše vjeruju vojsci (59% prema 66% 2015. godine) i policiji (57% prema 64% 2015. godine). Podijeljena naklonost javlja se kada je riječ o lokalnoj upravi (49%), predsjedniku (48%) i Vladi (48%), dok su političke stranke (34%) ponovo na začelju ljestvice povjerenja. Ipak, sudstvo je jedina oblast koja u ovom kontekstu bilježi kontinuiran pad – 54% (2012), 53% (2015), 46% (2019).

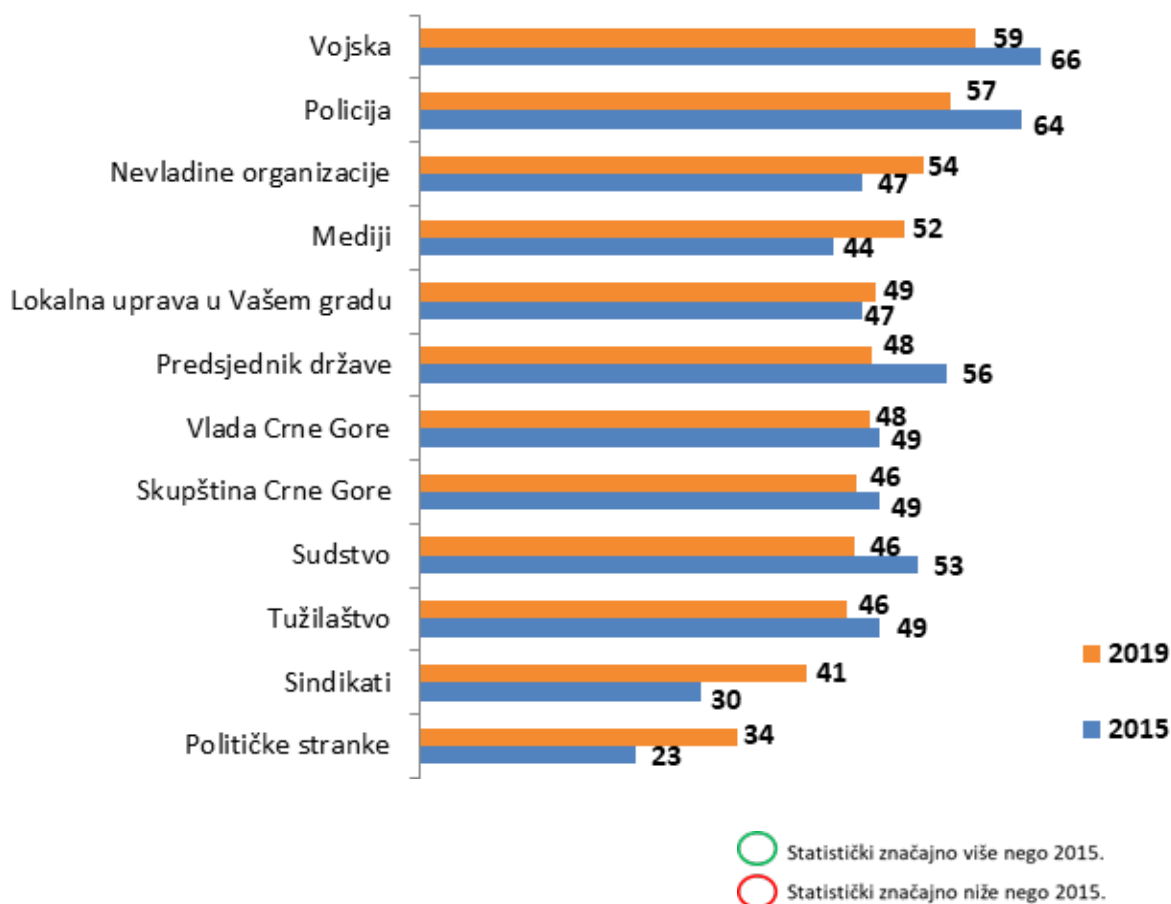
Grafikon 5: POVJERENJE U INSTITUCIJE

Baza: Ukupna ciljna populacija

Grafikon 6: POVJERENJE U INSTITUCIJE

Baza: Ukupna ciljna populacija; - Poređenje talasa (3+4)

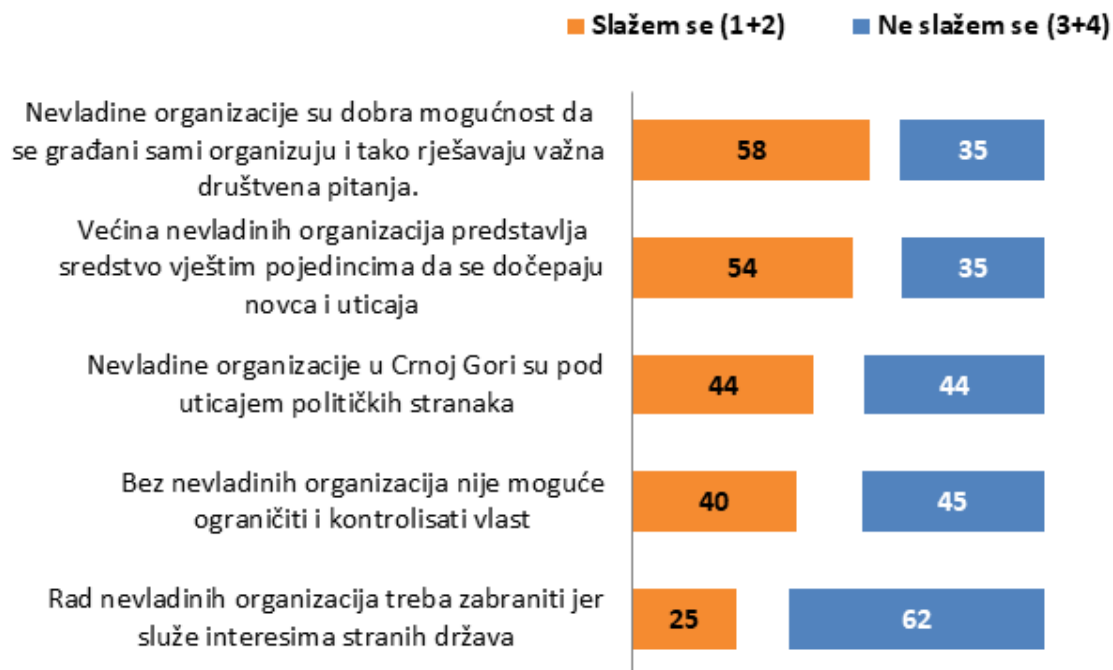
Dok tri petine građana smatra da su NVO dobar vid organizovanja radi rješavanja važnih društvenih pitanja (58%), svega nešto manje ispitanika navodi da NVO služe vještim pojedincima u borbi za novac i uticaj (54%). Prvu tezu snažnije od ostalih zastupaju oni koji vjeruju da bi prioritet NVO trebalo da budu položaj i perspektiva mladih (76%).

Mišljenje građana o tome da li su NVO pod uticajem političkih stranaka je potpuno podijeljeno (44% za svaku od opcija). Muškarci (51%) i nezaposleni (55%) češće od ostalih daju potvrdan odgovor na ovo pitanje. Dvije petine vjeruje da NVO predstavljaju važan mehanizam kontrolisanja vlasti, a sa ovom tvrdnjom je saglasna čak polovina ispitanika iz južnog dijela zemlje.

Ovaj i prethodni talas istraživanja značajno se razlikuju samo u jednom aspektu. Donekle kontradiktorno s obzirom na rast povjerenja u NVO, ali je danas više onih koji su skloni da vjeruju da NVO služe interesima stranih država te da treba zabraniti njihov rad. Ipak, sadašnji procenat je na nivou onog iz 2012. godine (25% prema 19% u 2015. godini).

Grafikon 7: U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

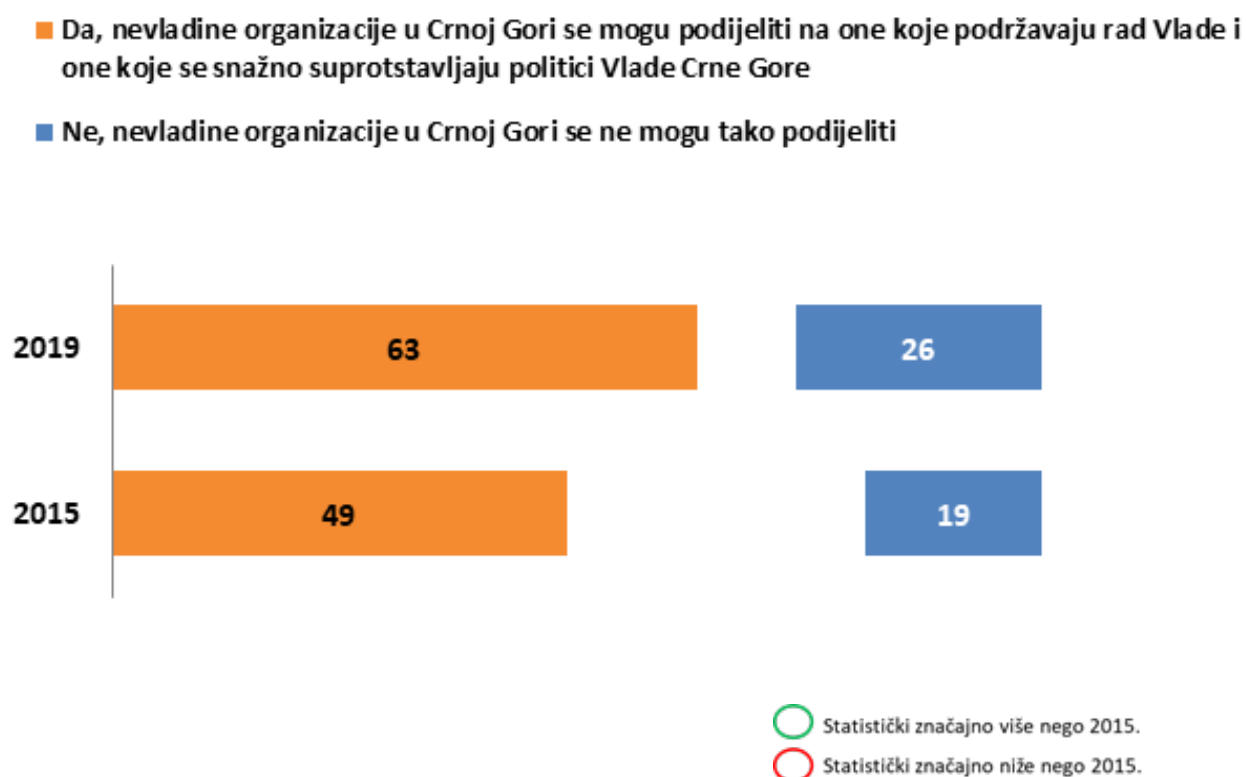
Baza: Ukupna ciljna populacija

Skoro dvije trećine građana Crne Gore (63%) vidi podijeljenost u NVO sektoru na pristalice i oponente Vlade. Ovakav rezultat stvara statistički značajnu razliku u poređenju sa 2015. godinom kada je polovina ispitanika smatrala da je rad NVO polarizovan. Inače, ovo mišljenje će se znatno češće čuti od zaposlenih u privatnom sektoru (72%) i ispitanika srpske nacionalnosti (73%).

Grafikon 8: Šta Vi mislite, da li se nevladine organizacije u Crnoj Gori mogu podijeliti na one koje podržavaju rad Vlade i one koje se snažno suprotstavljaju politici Vlade Crne Gore?

Baza: Ukupna ciljna populacija

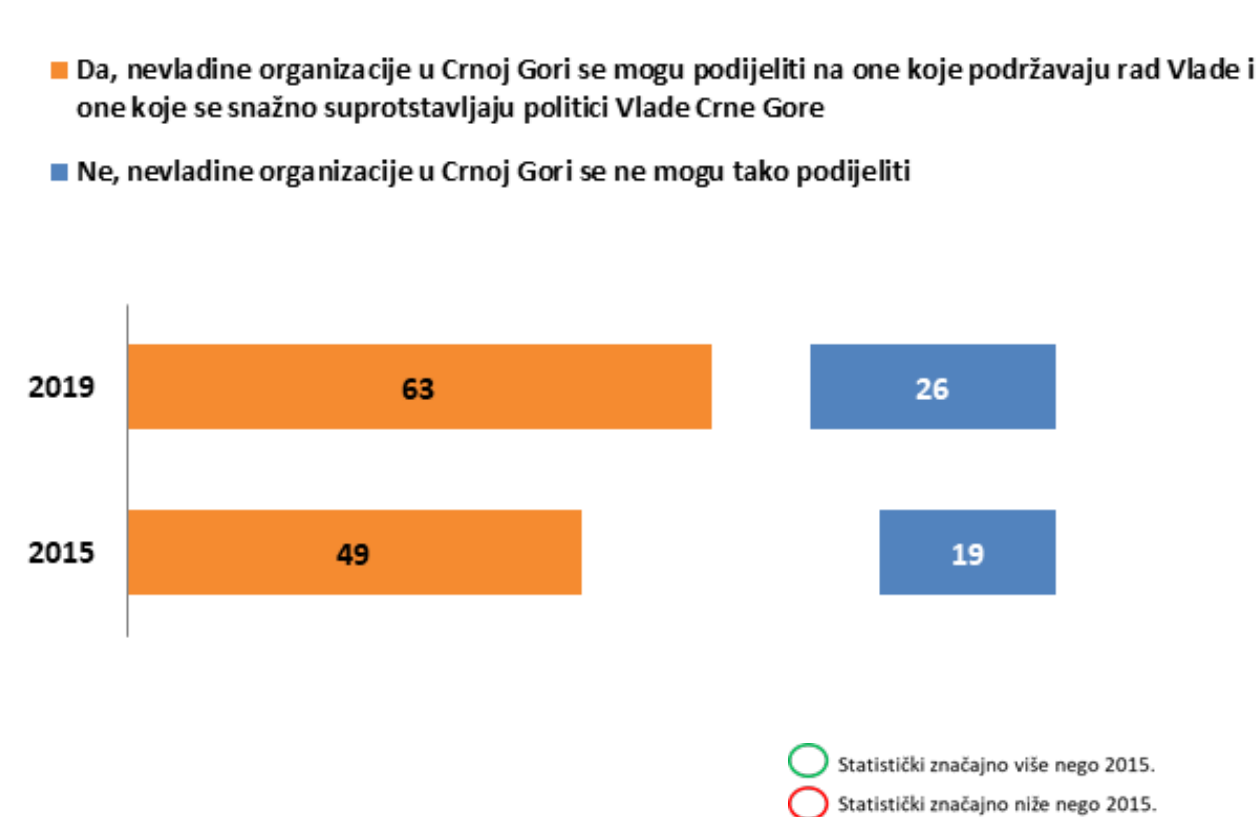
Na osnovu mjerenja u posljednjih 13 godina, može se reći da su procjene građana o interesnom zastupanju nevladinih organizacija relativno stabilne, odnosno bez velikih promjena. Kao i prethodnih godina, najveći procenat građana smatra da NVO služe opštem dobru (43%). Za razliku od toga, 16% navodi da NVO služe interesima svojih lidera, što predstavlja značajan pad u odnosu na prethodni talas istraživanja (22%).

Otprilike svaki deseti ispitanik je mišljenja da NVO djeluju u interesu političkih partija ili Vlade, a u odnosu na 2015. godine, porastao je broj onih koji u aktivnostima ovog sektora prepoznaju interes stranih država (8% prema 4%).

Konačno, primijetan je opadajući trend među ispitanicima koji nemaju određeni stav po ovom pitanju, te se može zaključiti da su građani Crne Gore ili sve bolje upoznati sa radom i ciljevima NVO sektora iz godine u godinu ili jednostavno spremniji da izraze svoje mišljenje.

Grafikon 9: Prema Vašem mišljenju, čijim interesima prvenstveno služe nevladine organizacije?

Baza: Ukupna ciljna populacija, spontani odgovori

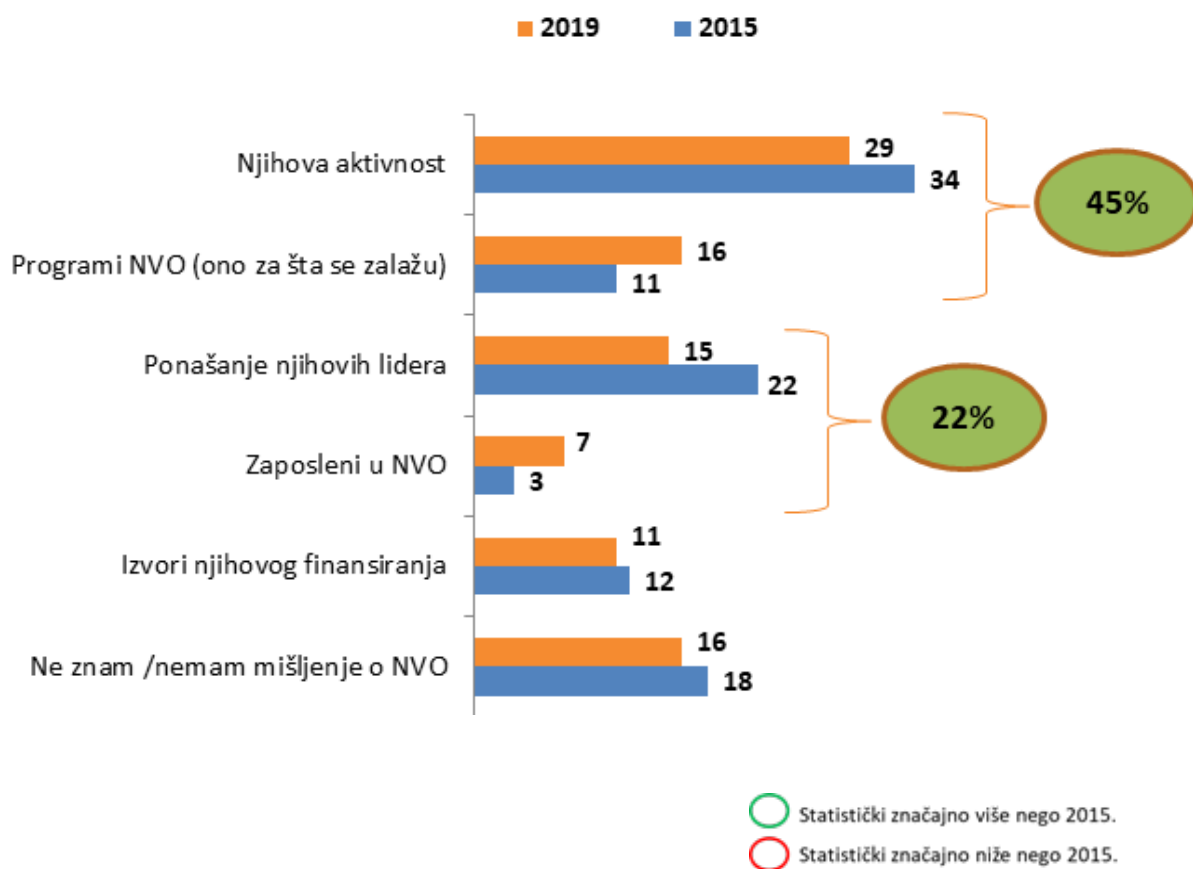

Dok skoro svaki drugi građanin navodi da na njegovo mišljenje o nevladinim organizacijama utiču njihov program i aktivnosti (ne iznenađuje činjenica da se ovde ističu obrazovaniji ispitanici), gotovo svaki peti svoj stav formira posmatrajući ponašanje zaposlenih u NVO i njihovih lidera. Izvori finansiranja figuriraju kao determinanta kod 11% građana, a 16% prijavljuje da nema formirano mišljenje o NVO.

Čini se da su u posljednje četiri godine, građani Crne Gore više pažnje poklanjali zalaganju NVO sektora i zaposlenima u njemu, a manje samim liderima i njihovom ponašanju.

Grafikon 10: Šta je najviše uticalo na Vaš stav o nevladinim organizacijama?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Percepcija finansiranja nevladinih organizacija

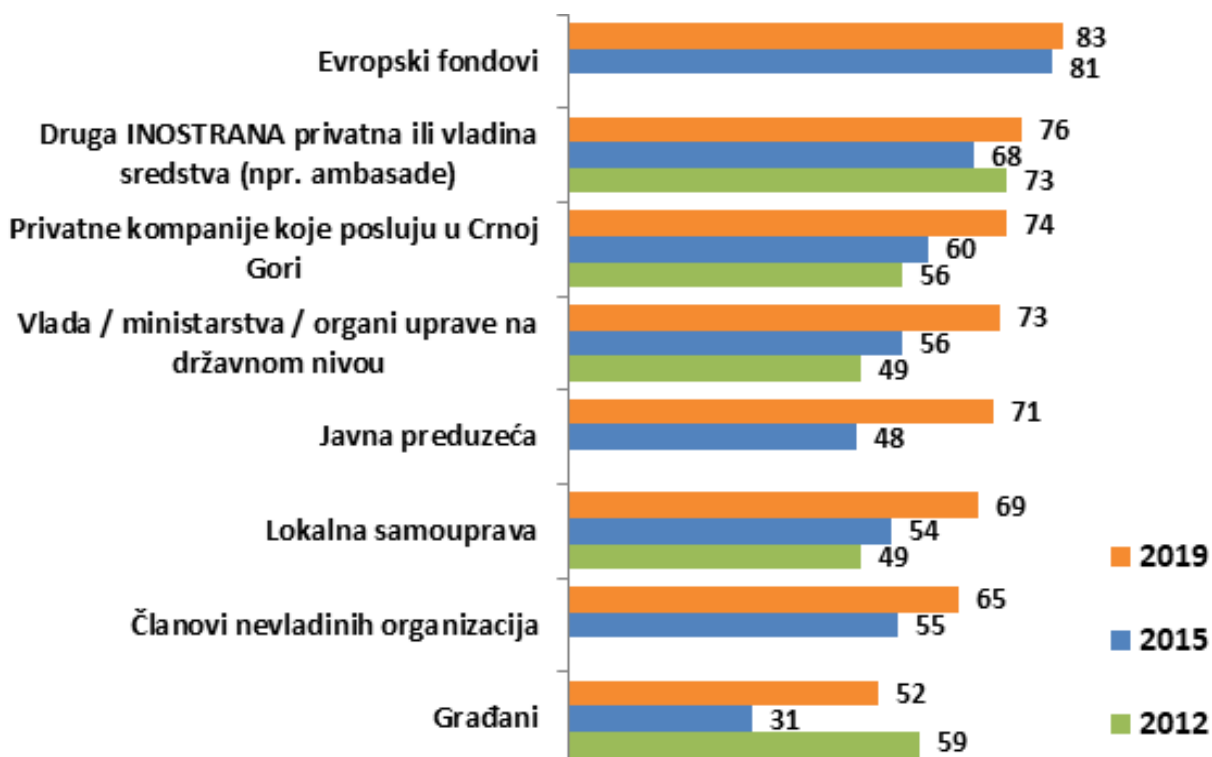
Procjena je građana da najveći udio u finansiranju NVO dolazi iz inostranstva, što je ujedno za većinu i najprihvatljiviji scenario. Odgovornost za finansiranje nevladinog sektora građani, prije svega, ostavljaju najvišim nivoima vlasti i evropskim fondovima.

Za građane Crne Gore, evropski fondovi ostaju najprihvatljiviji izvor finansiranja nevladinih organizacija (83%). Kao i u prošlom talasu, snažno pozdravljaju i investicije koje dolaze iz ostalih inostranih izvora (76%), od domaćih privatnih kompanija (74%) i države (73%).

Još jedan nalaz koji možemo tumačiti kao otvaranje građana prema NVO sektoru je značajno veće odobravanje svih izvora finansiranja (osim evropskih fondova koji, međutim, i bez promjene ostaju na prvom mjestu). U prilog tome govori i činjenica da više od polovine ispitanika nema ništa protiv da i sami građani doniraju sredstva za rad NVO.

Grafikon 11: U kojoj mjeri je svaki od navedenih izvora finansiranja nevladinih organizacija Vama lično prihvatljiv?

Baza: Ukupna ciljna populacija; - Poređenje talasa (3 - uglavnom prihvatljiv + 4 – u potpunosti prihvatljiv)

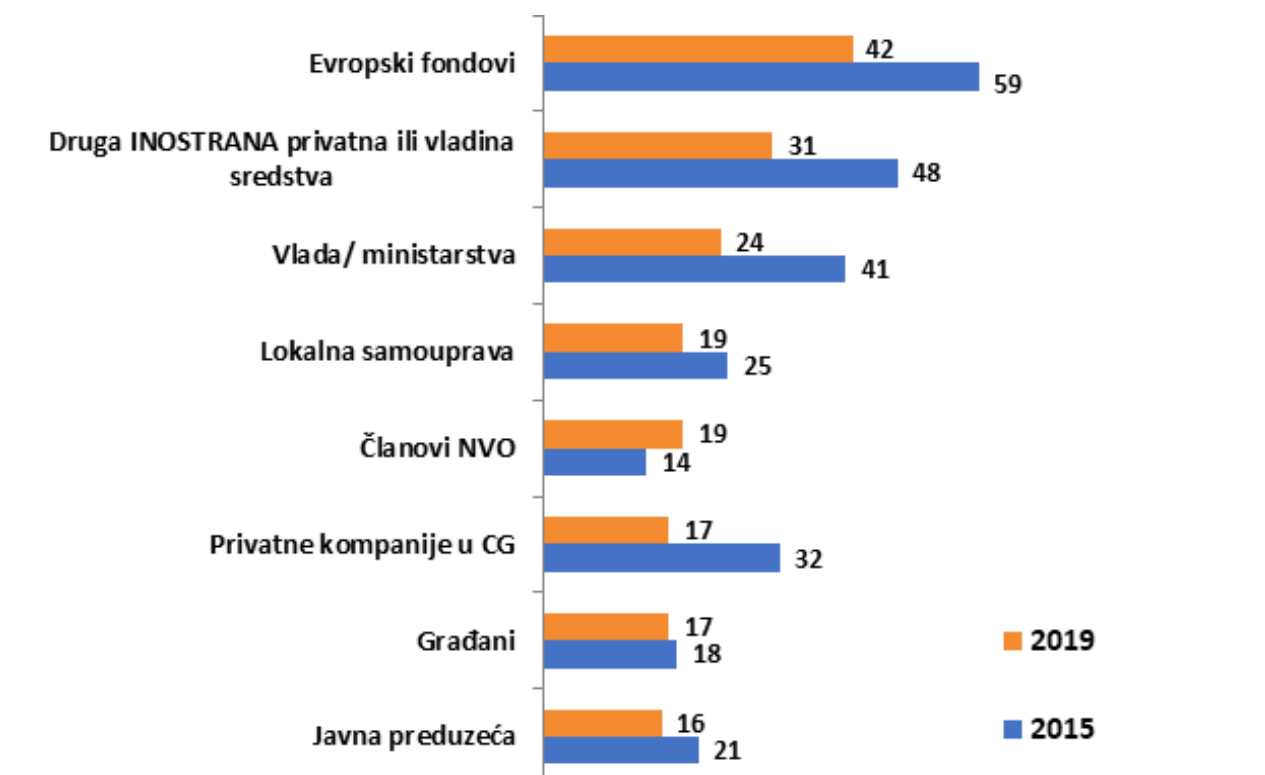

Procjena građana o najznačajnijim ulagačima u NVO sektor u Crnoj Gori uglavnom se poklapa sa njihovim razmišljanjima o prihvatljivosti tih investicija. Kao i 2015. godine, evropski fondovi se percipiraju kao najveći izvor prihoda (42%), ispred ostalih inostranih sredstava (31%) i države (24%).

Interesantno je da bez obzira na isti redosljed, značajno manji broj ispitanika nego u prethodnom talasu gotovo sve navedene izvore vidi kao trenutne investitore nevladinih organizacija.

Grafikon 12: U kojoj mjeri sljedeći izvori finansiraju nevladine organizacije u Crnoj Gori?

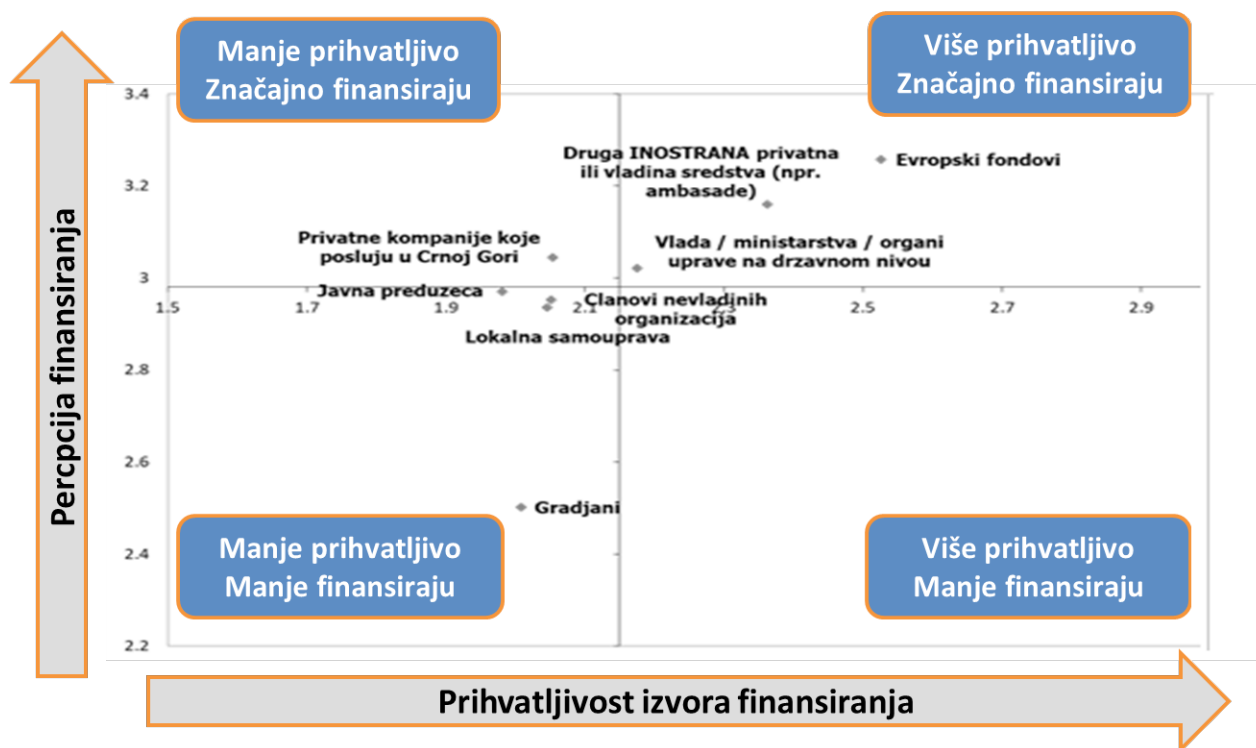
Baza: 70% ciljne populacije; - Poređenje talasa (Velikoj mjeri: 1+2)

Kao što je već pomenuto, percepcija o izvorima koji treba da finansiraju rad NVO sektora u velikoj mjeri se podudara sa procjenom donatora po značajnosti. Tako se evropski fondovi i ostali strani izvori ističu i kao najprihvatljiviji i kao izvori iz kojih dolazi najviše sredstava. S druge strane, građani smatraju da oni sami ne bi trebalo finansijski da pomažu NVO, a i potvrđuju da pojedinci to rade manje od ostalih. Uz to, privatne kompanije koje posluju u Crnoj Gori prepoznaju se kao jedan od poželjnih ulagača koji pak očekivanja u tom smislu ne ispunjava u dovoljnoj mjeri.

Grafikon 13: Percepcija obima finansiranja/ Prihvatljivost izvora finansiranja

Baza: Ukupna ciljna populacija

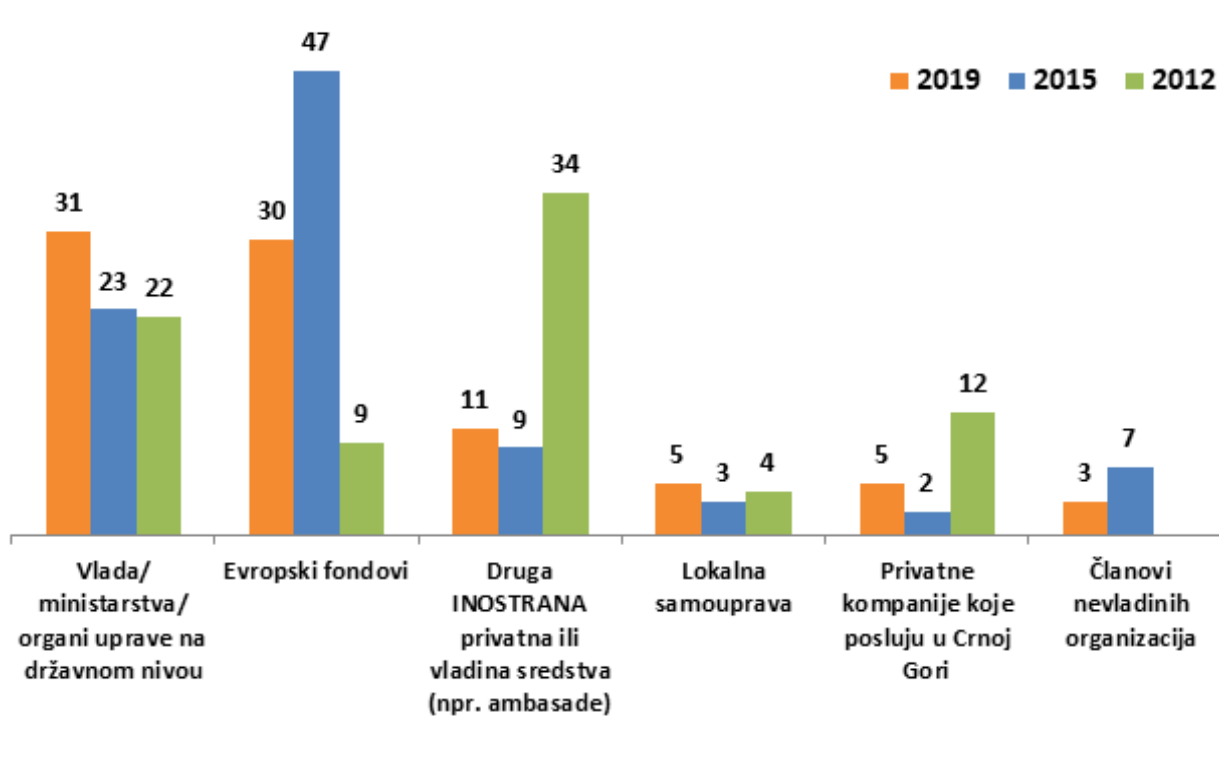

Zanimljivo je da bez obzira na to što se evropski fondovi prepoznaju i kao najpoželjniji i kao najznačajniji izvori finansiranja, građani smatraju da bi sama država trebalo da ima jednaku, čak i neznatno važniju ulogu kod finansijske podrške nevladinim organizacijama. Ovaj nalaz se, zapravo, podudara sa ovogodišnjim značajnim rastom građana koji odobravaju angažovanje države u ovom pogledu (Grafikon 14).

Ako posmatramo period od posljednjih 7 godina, može se zaključiti da se odgovornost za finansiranje NVO u svijesti građana premješta iz sfere privatnog i inostranog (članovi, kompanije, inostrana sredstva, evropski fondovi) u polje državnog domena (Vlada, ministarstva, organi na državnom nivou).

Grafikon 14: Ko bi u najvećoj mjeri trebalo da pruži finansijsku podršku nevladinim organizacijama u Crnoj Gori?

Baza: Ukupna ciljna populacija

○ Statistički značajno više nego 2015.
○ Statistički značajno niže nego 2015.

Potrebe građana i angažovanost nevladinih organizacija

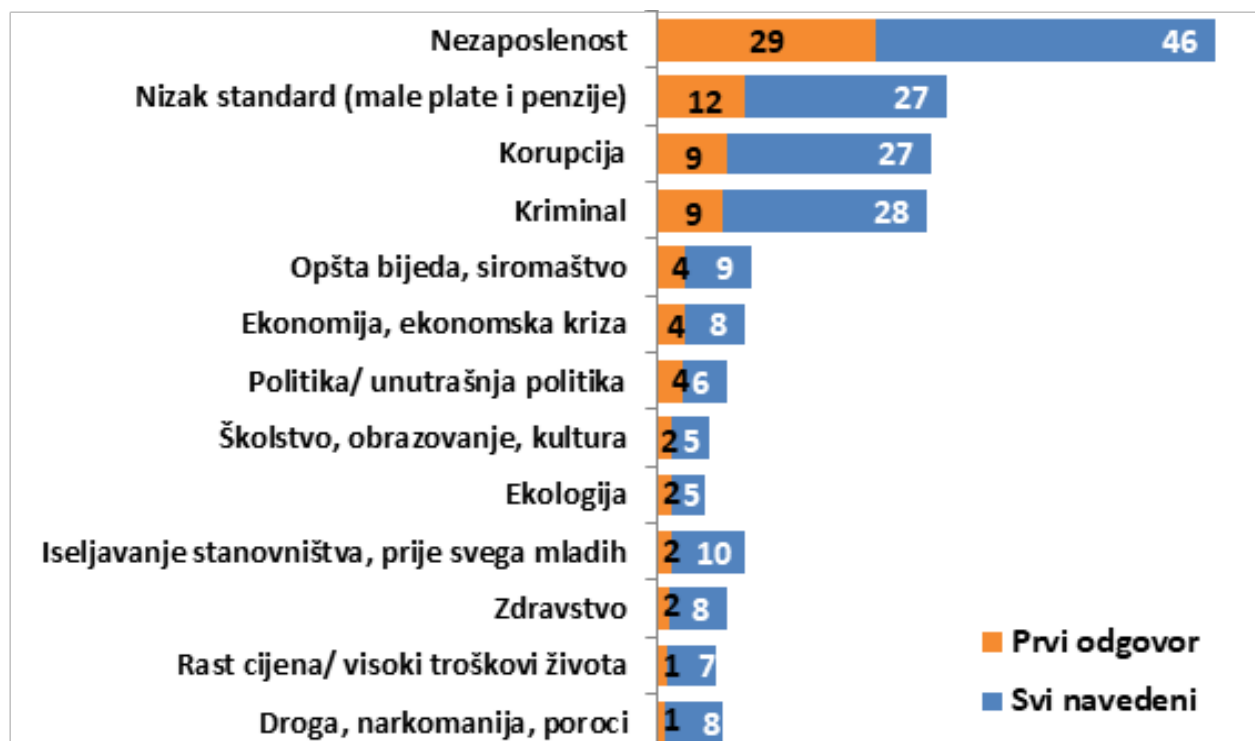
Ekonomski problemi se i ove godine javljaju kao najprominentniji u javnosti Crne Gore, dok je zabrinutost zbog kriminala raširenija nego ranije. Prema mišljenju građana, nevladine organizacije veću pažnju posvećuju evropskim integracijama nego što je to potrebno, a zapostavljaju aktivnosti u cilju smanjenja siromaštva.

Iako u značajno manjoj mjeri nego 2015. godine, građani Crne Gore su i dalje najviše opterećeni ekonomskim pitanjima. Skoro trećina (29%) nezaposlenost smatra najvažnijim problemom s kojim se crnogorsko društvo suočava, a kada se na to dodaju i sekundarni odgovori, nezaposlenost brine gotovo svakog drugog ispitanika (46%). Pored broja radnih mjesta, građane brine i nizak životni standard te svaki četvrti navodi male plate i penzije kao razlog za strepnju. U sličnoj mjeri su uznemireni zbog korupcije (27%) i kriminala (28%). Posljednji problem se, uz odliv mozgova i narkomaniju, podvlači češće nego u prethodnom talasu.

Zanimljiva je regionalna raspodjela gorućih problema. Dok sjever više od ostalih brine zbog nezaposlenosti (59%), jug je posebno opterećen stopom kriminala (36%).

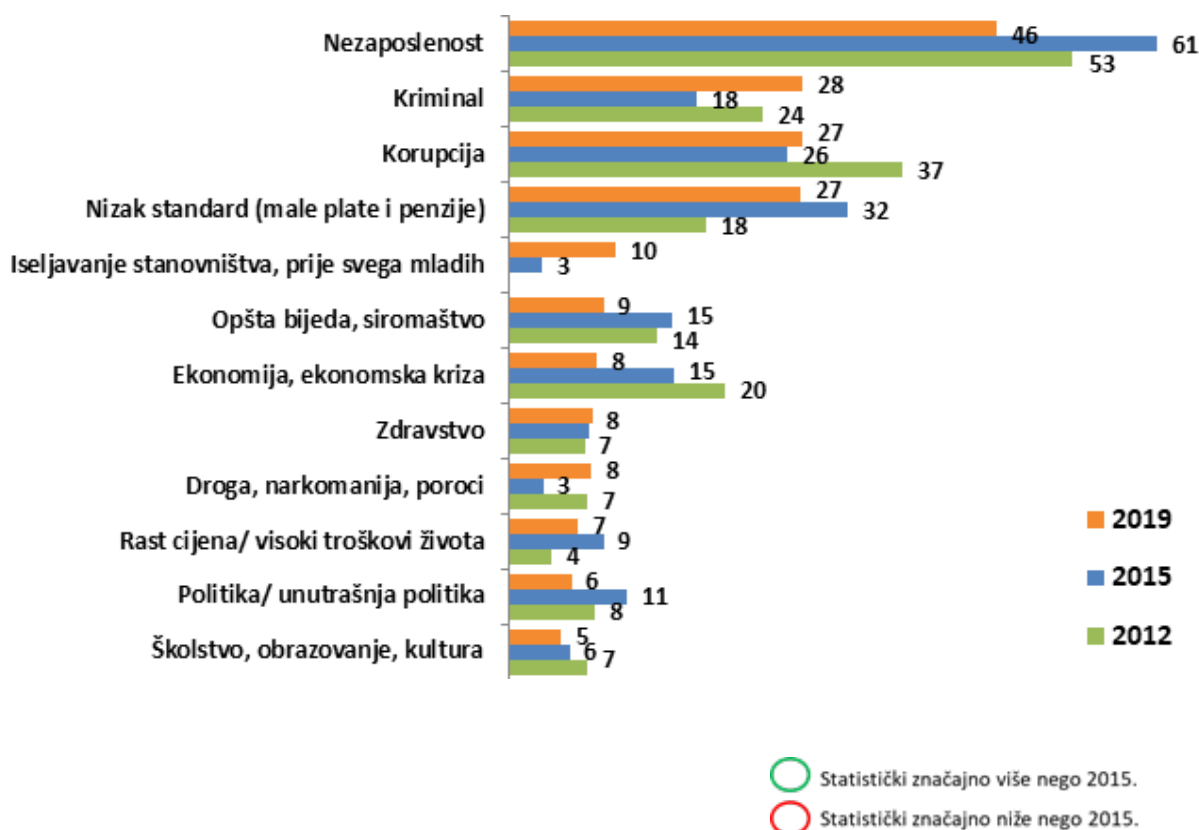
Grafikon 15: Koji su, po Vašem mišljenju, najznačajniji problemi sa kojim se Crna Gora u ovom trenutku suočava, problemi zbog kojih ste Vi lično najviše zabrinuti?

Baza: Ukupna ciljna populacija; - Spontani odgovori

Grafikon 16: Koji su, po Vašem mišljenju, najznačajniji problemi sa kojim se Crna Gora u ovom trenutku suočava, problemi zbog kojih ste Vi lično najviše zabrinuti?

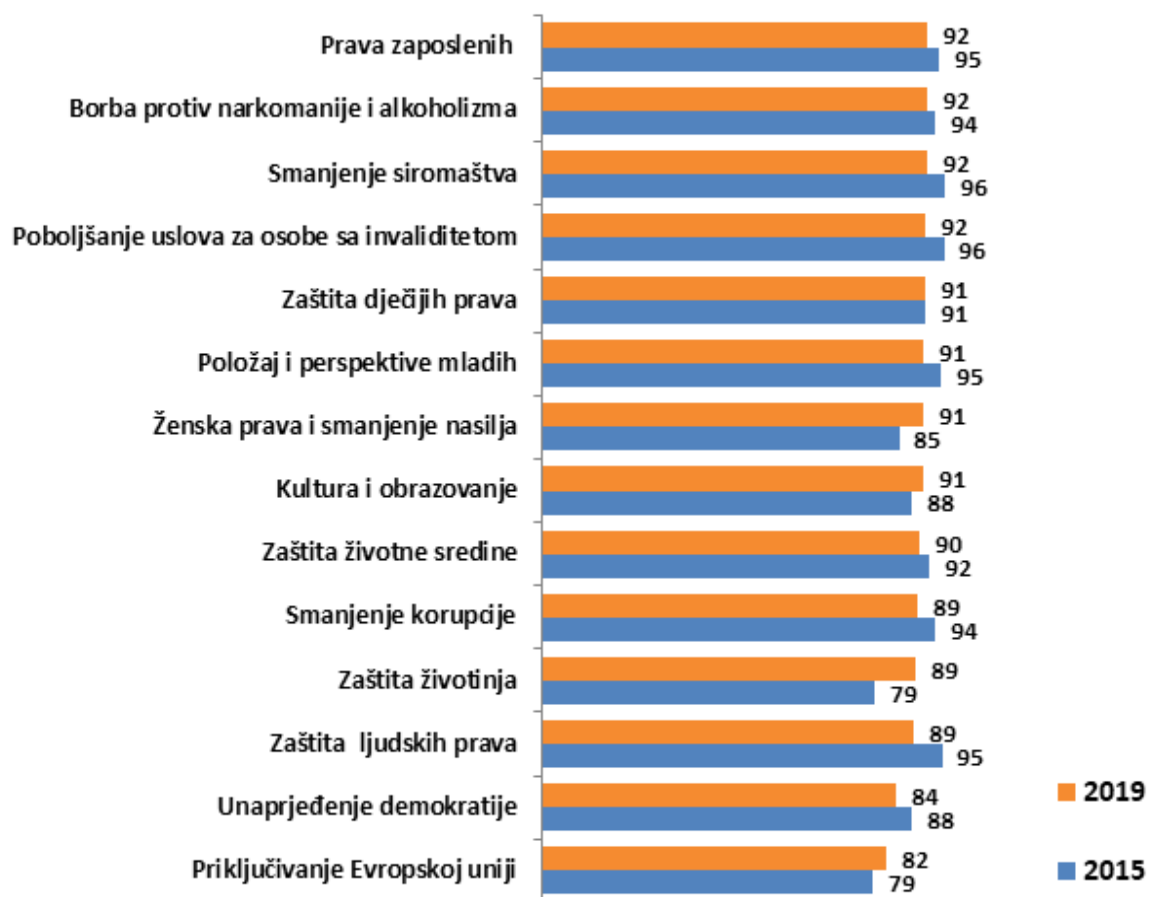
Baza: Ukupna ciljna populacija; - Višestruki odgovori; - Poređenje talasa (svi pomenuti)

Svi izlistani problemi su, prema građanima Crne Gore, nešto sa čime se treba suočiti i šta bi valjalo rješavati. Kao i do sada, prava radnika (92%), borba protiv bolesti zavisnosti (92%), smanjenje siromaštva (92%) i bolji uslovi za osobe s invaliditetom (92%) su na vrhu ljestvice prioriteta. Odmah iza su zaštita djece (91%), položaj i perspektiva mladih (91%), kao i prava žena (91%). Dok su ostali pomenuti problemi manje naglašeni nego 2015. godine, posljednji je učestaliji. Pored borbe protiv nasilja nad ženama, javno mnjenje Crne Gore je više nego ranije okrenuto i zaštiti životinja (89%).

Grafikon 17: Koliko su sljedeće teme ili problemi važni za Crnu Goru?

Baza: Ukupna ciljna populacija; - Poređenje talasa (3+4)

○ Statistički značajno više nego 2015.
○ Statistički značajno niže nego 2015.

Pitanje o angažovanju NVO u pojedinim oblastima nam otkriva da se, prema mišljenju građana, one uglavnom bave upravo aspektima koji se prepoznaju kao izuzetno važni. Tako, dvije trećine smatra da nevladin sektor djeluje na polju smanjenja nasilja nad ženama, zaštite životne sredine i unaprjeđenja uslova za osobe s invaliditetom.

Iako, u odnosu na prethodni talas, građani uočavaju značajan napredak u aktivnostima NVO usmjerenim na poboljšanje životnog standarda (48% prema 41% u 2015. godini) i bolji položaj zaposlenih (54% prema 48%), u ovim oblastima kao i u stvaranju bolje perspektive za mlade ljude, još uvijek ima prostora za poboljšanje budući da su ovi aspekti ocijenjeni kao prioritetni.

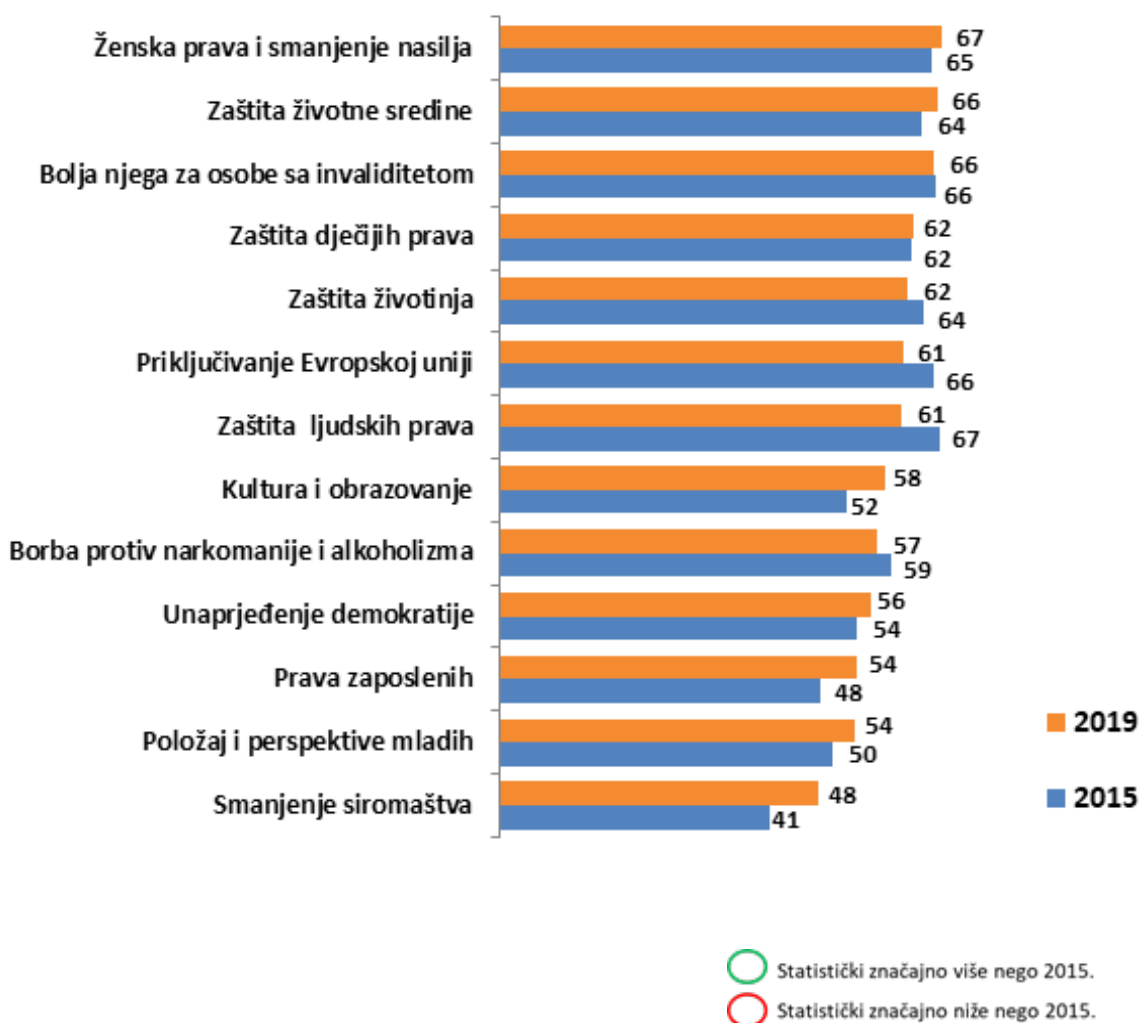
Grafikon 18: U kojoj mjeri su crnogorske nevladine organizacije aktivne u suzbijanju problema u tim oblastima?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Grafikon 19: U kojoj mjeri su crnogorske nevladine organizacije aktivne u suzbijanju problema u tim oblastima?

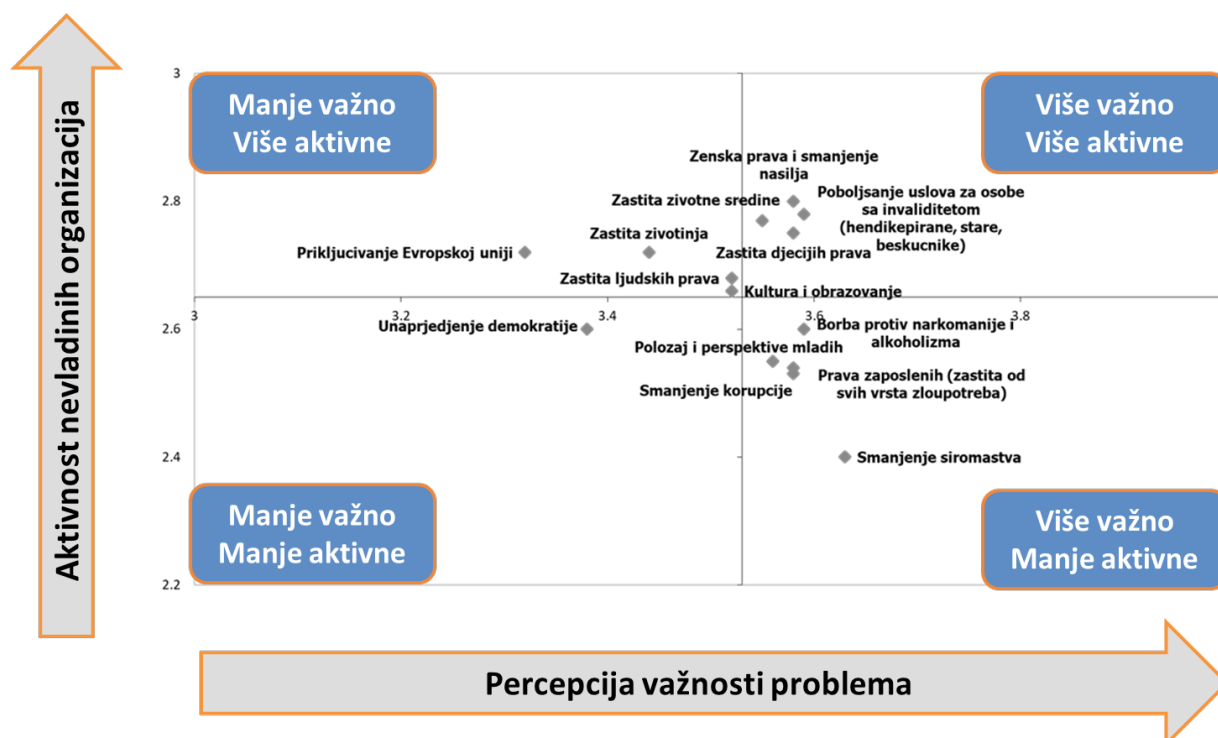
Baza: 70% ciljne populacije; - Poređenje talasa (3+4)

U prosjeku, percepcija građana Crne Gore je da su nevladine organizacije aktivne više nego što je to potrebno u domenu priključivanja Evropskoj uniji, dok na suprotnom polu, smanjenje siromaštva predstavlja najvažniju temu među onima koje nijesu adekvatno zastupljene na agendi.

Kada je riječ o borbi za ženska prava, poboljšanju uslova za osobe sa invaliditetom, zaštiti životne sredine, zaštiti dječjih prava i unaprjeđenju demokratije, percepcija aktivnosti NVO proporcionalna je percepciji važnosti navedenih tema.

Grafikon 20: Važnost tema i oblasti za građane Crne Gore/ Percepcija aktivnosti crnogorskih nevladinih organizacija u suzbijanju problema u tim oblastima

Baza: Ukupna ciljna populacija

Velika većina građana smatra korisnim angažman NVO u svim navedenim oblastima, s tim što je to u najmanjoj mjeri slučaj kada je riječ o priključivanju Evropskoj uniji, zaštiti ljudskih prava i unaprjeđenju demokratije. S druge strane, angažman na polju kulture i obrazovanja, zaštite dječijih prava i poboljšanja uslova za osobe sa invaliditetom se smatraju najkorisnijim aktivnostima NVO.

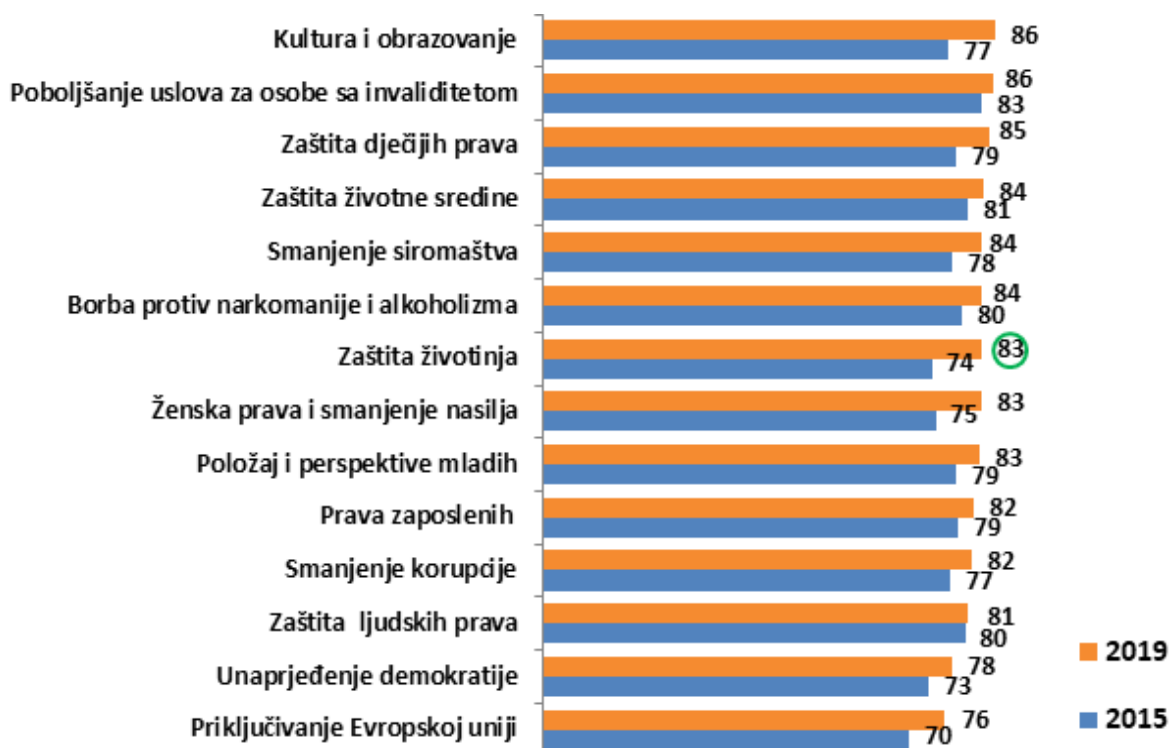
Nema sumnje da građani pozdravljaju svako delovanje NVO, što nam potvrđuje visok procenat onih koji smatraju korisnim njihove napore u bilo kojoj oblasti. Na osnovu rezultata istraživanja, nevladin sektor može posebno doprinijeti kulturi i obrazovanju, zaštiti osjetljivih društvenih grupa, životnoj sredini, boljem životnom standardu i smanjenju bolesti zavisnosti.

Opšti utisak pri poređenju dva talasa ide u prilog već iznijetom opažanju da su građani Crne Gore otvoreniji prema NVO, te sada u značajno manjoj mjeri smatraju da NVO svojim djelovanjem čine štetu u bilo kojoj od navedenih oblasti. Statistički značajne (i pozitivne) razlike prikazane su na grafikonu 21.

Grafikon 21: Da li biste rekli da je angažovanje NVO pri rješavanju problema iz navedene oblasti više štetno ili korisno?

Baza: 70% ciljne populacije; - Poređenje talasa (Korisno: 3+4)

○ Statistički značajno više nego 2015.

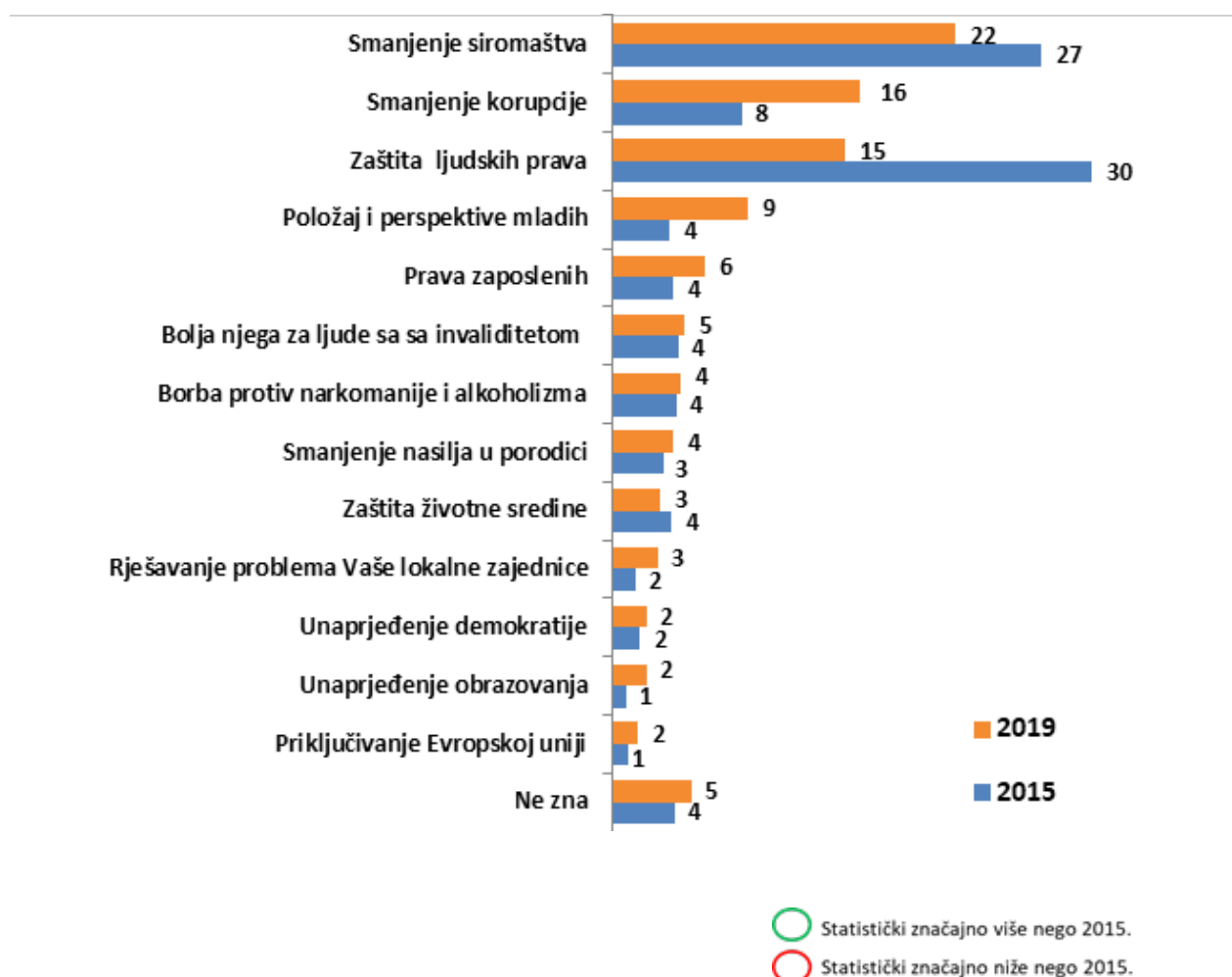
○ Statistički značajno niže nego 2015.

Shodno svemu do sada, ne iznenađuje činjenica da petina ispitanika navodi da bi smanjenje siromaštva trebalo da bude prioritetna oblast djelovanja NVO; slijede borba protiv korupcije (16%) i zaštita ljudskih prava (15%).

U odnosu na 2015. godinu, istaknutija je potreba da NVO svoje djelovanje usmjere na smanjenje korupcije i poboljšanje položaja mladih.

Grafikon 22: U kojoj oblasti života je angažovanje nevladinih organizacija najpotrebnije?

Baza: Ukupna ciljna populacija; - Poređenje talasa

KLJUČNI NALAZI

Opšti utisak je da crnogorsko društvo iz godine u godinu pruža sve pozitivniji ambijent za rad nevladinih organizacija. Većina građana rad NVO povezuje sa borbom za pravdu i promjenama na bolje. Na osnovu standardnog pokazatelja stava prema institucijama – stepen povjerenja – nevladine organizacije ostvaruju bolji rezultat, te se trenutno nalaze odmah iza vojske i policije, koje tradicionalno imaju najveći autoritet.

Bolji rezultati koincidiraju i sa sve većom prepoznatljivošću nevladinih organizacija i njihovih lidera, među kojima MANS i Vanja Čalović i dalje prednjače. Kada se uzme u obzir i da trećina građana smatra da mediji ne prate rad NVO u dovoljnoj mjeri, da se pretpostaviti da bi uz bolju medijsku praćenost, ovaj rast prepoznatljivosti vjerovatno bio još veći. U prilog zaključku da je u protekle četiri godine javnost postala otvorenija prema nevladinom sektoru, govori i činjenica da se danas njegovo djelovanje u gotovo svim oblastima daleko češće percipira kao korisno i svrsishodno.

Međutim, crnogorsko društvo ostaje podijeljeno kada su u pitanju konkretni stavovi o NVO. Gotovo jednak procenat javnosti vidi NVO kao dobar vid organizovanja radi rješavanja problema, a s druge strane, kao sredstvo pojedincima za sticanje lične koristi. Određeni broj građana svoj neafirmativni stav prema NVO temelji na bojazni da služe interesima stranih država. Za razbijanje uvreženih stereotipa ili predrasuda potrebno je vrijeme, a s obzirom na istaknute pozitivne tendencije, može se reći da nevladin sektor u Crnoj Gori to uspješno čini.

Percepcija o izvorima koji treba da finansiraju rad NVO sektora u velikoj mjeri se podudara sa procjenom donatora po značajnosti. Tako se evropski fondovi i ostali strani investitori (međunarodne organizacije, strane vlade, ambasade itd.) ističu i kao najpoželjniji i kao izvori iz kojih dolazi najviše sredstava. No bez obzira na to, značajno više građana nego 2015. god. vjeruje da bi sama država trebalo da ima jednaku, čak i neznatno važniju ulogu u finansijskoj podršci nevladinim organizacijama.

Pitanje o angažovanju NVO u pojedinim oblastima otkriva nam da se one dovoljno dobro bave pojedinim aspektima koji se prepoznaju kao izuzetno važni. Tako, dvije trećine smatra da nevladin sektor djeluje na polju smanjenja nasilja nad ženama, zaštite životne sredine i unaprjeđenja uslova za osobe s invaliditetom. Ipak, kako su ekonomski problemi, poput nezaposlenosti i niskog standarda, i dalje ključni, građani bi pozdravili dodatne aktivnosti nevladinog sektora usmjerene na povećanje broja radnih mjesta i smanjene siromaštva. S druge strane, ne umanjuje se značaj procesa priključivanja Evropskoj uniji, ali provijava mišljenje da se NVO nepotrebno puno angažuju na ovom polju uprkos urgentnijim problemima društva.

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-86-85579-54-7

COBISS.CG-ID 40044304

ISBN 978-86-85579-54-7

9 788685 579547 >